

Erasmus
University
Library

Jaarverslag 2023

Erasmus Universiteitsbibliotheek

Erasmus University Rotterdam
Making Minds Matter

Erasmus

Focus op open

Voorwoord door Lucinda Jones

Voor de Erasmus Universiteitsbibliotheek (UB) stond het jaar 2023 in het teken van de bevordering van excellente wetenschap en dingen gedaan krijgen op Erasmiaanse wijze.

De focus van 2023 lag op open zijn, met betrekking op niet alleen ons materiaal, maar ook op het gebouw, onze mensen en de dienstverlening die we bieden. 'Open' is onze belangrijkste kernwaarde naast 'proactief', 'samenwerkend' en 'betrouwbaar'. Deze vier waarden inspireren ons en vormen de leidraad bij het bepalen van onze strategische prioriteiten.

De Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) heeft een Open and Responsible Science ambitie die de UB volledig omarmt, we streven ernaar zo open mogelijk te zijn in alle samenwerkingen die we aangaan. Dit passen we toe op allianties binnen de universiteit, maar ook op samenwerkingen in een gemeentelijke, nationale of internationale context. De UB streeft ernaar om in alles wat we doen zo open mogelijk te zijn.

Open erfgoed collecties

De UB sloot zich in 2023 aan bij de Stichting Academisch Erfgoed, omdat wij geloven dat het academische erfgoed aan de voet van het institutioneel geheugen van de EUR ligt. Daarom is het belangrijk dat we dit erfgoed beschermen en delen. Onze erfgoedcollecties vertellen over de geschiedenis en ontwikkeling van de EUR, waardoor ze een belangrijke bron vormen voor onderzoek en onderwijs over de gehele breedte van de academische gemeenschap. Wij streven ernaar onze collecties zo open mogelijk te maken en werken daarom aan het digitaliseren en online beschikbaar stellen van onze academische collecties.

Open publicaties en onderzoeksdata

Het Open Science team van de UB werkt hard aan het meer open maken van publicaties. Om dit te stimuleren ontwikkelde het team bijpassend beleid en strategieën en organiseren we veel workshops en colleges over de verschillende manieren om publicaties beter open te stellen. Daarnaast heeft het Research Data Management team in samenwerking met andere EUR-collega's het EUR Digital Competence Centre (DCC) gevormd. Dit centrum zorgt voor een vlotte en efficiënte afhandeling van alle verzoeken van onderzoekers. Het Research Intelligence team is ook continu bezig met het voorzien van een eigen ORCID-ID aan alle EUR-auteurs zodat hun publicaties vindbaar en toegankelijk zijn.

Open gebouw

Wij zijn er trots op dat ons UB-gebouw voor iedereen toegankelijk is, ook voor mensen met een beperking. Ook verwelkomen wij naast onze studenten de bredere EUR-gemeenschap, en natuurlijk in het bijzonder de leden van het Rotterdamsch Leeskabinet (RLK). De collectie van het RLK is gehuisvest in de UB en is een humaniorabibliotheek bestaande uit 270.000 boeken en tijdschriften.

In 2023 is het besluit gestimuleerd om de kantoorruimtes in de UB ook voor alle EUR-collega's open te stellen, iedere dag vanaf 19:00 tot sluitingstijd. De openingstijden in het weekend zijn met goedkeuring van het College van Bestuur sinds eind 2023 ook uitgebreid voor studenten.

Open minds

Om weloverwogen beslissingen te nemen die breed gedragen worden, is het essentieel open te staan voor verschillende perspectieven. Daarom wordt open-mindedness actief gestimuleerd bij alle medewerkers van de UB. Inclusie staat bij ons hoog in het vaandel en we zoeken continu naar manieren om het welzijn van onze medewerkers en bezoekers te verbeteren. Tenslotte draagt de UB al jaren bij aan inclusieve werving om onbewuste vooroordelen weg te nemen op gebieden als afkomst, leeftijd en gender, door anoniem solliciteren te faciliteren.

Open voorzieningen

Het motto van de voorzieningen binnen de UB is: open wanneer mogelijk, gesloten wanneer noodzakelijk. Op deze manier proberen we het voor zo veel mogelijk mensen mogelijk te maken om bij ons kennis en inspiratie op te doen.

Al het bovenstaande zou niet mogelijk zijn zonder de blijvende betrokkenheid van al mijn UB-collega's. Bedankt!

Lucinda M. Jones
Director of the Erasmus University Library/Librarian of the EU

Inhoudsopgave

<i>Focus op open</i>	2
<i>Open Science Support</i>	4
<i>Education Support voor studenten</i>	5
<i>Education Support voor docenten</i>	7
<i>Research support</i>	9
<i>Collecties en het Rotterdamsch Leeskabinet</i>	10
<i>Maatschappelijke rol en publieksactiviteiten</i>	11
<i>Cybersecurity</i>	13
<i>Interview Jeanine Blaauw en Lucinda Jones</i>	14
<i>UB in cijfers</i>	16

Colofon

Aan deze uitgave hebben meegewerkt

Lucinda Jones, Ava Irani,
Andrea Tarchi, Wim Vuijk,
Annie Kers, Frea Haandrikman,
Heather Boet-Foley, Mira
Bückmann, Matthijs Holwerda,
Roman Koot, Stefan Vermeulen,
Petra Busstra, Jeanine Blaauw

Fotografie
Arie Kers
Hielke Grootendorst

Vormgeving
Sam de Vries

Teksteditor
Anneke de Maat

Vertaling NED-ENG
Acolad

Open Science Support

Om de strategische doelen van de EUR te behalen is er een belangrijke rol weggelegd voor Open Science – waar ook verantwoordelijk onderzoek en maatschappelijke impact onder vallen. De universiteitsbibliotheek (UB) ondersteunt wetenschappelijk personeel dat zich bezighoudt met Open Science.

In 2023 hebben we met succes gewerkt aan de volgende Open Science-doelstellingen:

- Definiëren van een Open Science strategie voor de komende jaren.
- Vergroten van het aantal en de diversiteit van Open Access publicaties.
- Bewegen richting een duurzamer gebruik van Open Access.
- Vergroten van het aanbod van training en bewustwording.
- Bepalen hoe EUR onderzoeksdata FAIR gemaakt kunnen worden.

Open Access en Open Science strategieën

In 2023 is door de UB een driejarenstrategie ontwikkeld voor Open Access (OA) bij de EUR en deze strategie zijn we nu aan het implementeren. Bovendien hebben we een strategie voor Open Science binnen de UB ontwikkeld: dit gaf een impuls aan de ontwikkeling van een EUR-brede Open Science strategie. In samenwerking met Erasmus Research Services (ERS) werken we nu aan een EUR-brede Open Science strategie voor de komende vier jaar.

Rights Retention Strategy

De Rights Retention Strategy is in 2023 geïmplementeerd. Dit houdt in dat onderzoekers met OA-subsidiemandaten voorzien worden van benodigde kennis over: (i) het behouden van het auteursrecht van hun publicaties, en (ii) het naleven van de vereisten van de subsidieverstrekker.

Diamond Open Access

In januari van 2023 zijn Diamond Open Access en het Open Access Book Fund geïntroduceerd, om te helpen de publicatiekosten te dekken. Het beschikbare budget vanuit het OA-boekenfonds had binnen twee maanden al de limiet bereikt. Hiernaast zijn we er trots op dat de EUR secretaris is geworden van een landelijk project voor de versterking van Diamond Open Access.

Infrastructuur

Om Open Science mogelijk te maken verzorgt de UB de nodige infrastructuur. Door het activeren van een nieuwe ORCID API in Pure is het mogelijk om verschillende soorten publicaties te verbinden met ORCID-records. De functionaliteit om de leesbaarheid van

artikelen te versimpelen hebben we ingebied in het door de UB ontwikkelde Summa platform.

In 2024 gaan we door met het verbeteren van de Open Science infrastructuur binnen de EUR, in het bijzonder werken we aan:

- Ontwikkeling van het EUR Digital Competence Centre, hiervoor werken we samen met ERS en Erasmus Digitalisation & Information Services (EDIS).
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor een University Press, in samenwerking met ons Open Access-team.
- Ontwikkeling van een pilot om te verkennen welke hulpmiddelen een onderzoeker nodig heeft voor "citizen science".
- Opstellen van richtlijnen en begeleiding voor Open Educational Resources & Practices.
- Bijdragen aan EUR-projecten over de centrale support en Open Science-informatiepagina's.

Training en bewustwording

In 2023 hebben we een aantal trainingen en workshops georganiseerd en ontwikkeld:

- Op verschillende faculteiten hebben we Open Data, ORCID en Open Access workshops gegeven.
- Tijdens de Open Access week hebben we een EUR-breed evenement georganiseerd met sprekers van een aantal Nederlandse universiteiten.
- Fase 1 van het FAIRification Award project is voltooid. Dit project heeft als doel de FAIR-principes te verduidelijken en te laten zien hoe praktische ondersteuning eruitziet voor onderzoekers die hun data FAIR willen maken, voor het geval de FAIRification Award wordt geïntroduceerd.
- Voor de Graduate School of Social Sciences and Humanities (EGSH) is een workshop ontwikkeld over Open Science.

De workshop over Open Science voor EGSH en de Python-workshop waren zo populair dat ze kort na hun aankondiging al volgeboekt waren, waardoor we wachtlijsten moesten instellen.

Education Support voor studenten

De Universiteitsbibliotheek (UB) wil een prettige, veilige studieomgeving bieden waar iedereen zich welkom voelt. We zijn het hele jaar door open, behalve op 25 december en 1 januari. De bibliotheek is voor studenten een geliefde plek om te studeren, samen te werken, en te ontspannen. In 2023 checkten 291.625 studenten in op één van de 924 studieplekken in het UB-gebouw. Studenten zijn tevreden over onze faciliteiten en diensten, zo blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek van 2023.

Kennismaking met de Bibliotheek

Voor nieuwe studenten hebben we in 2023 een gedrukte 'University Library Guide' ontwikkeld. Deze gids biedt praktische informatie over onze faciliteiten en diensten voor eerstejaarsstudenten. Via QR-codes verwijst de gids naar meer uitgebreide informatie op de website. Verder organiseerden we in 2023 ook negentien online bijeenkomsten 'Get to know the Library: an introduction'. Hierin bieden we studenten praktische informatie over het gebruik van de bibliotheek.

Workshops

De UB biedt studenten 'reguliere' workshops over onder andere: *RefWorks*, *Mastering social sciences data skills with MATLAB*, en *Quantitative and qualitative text analysis with MATLAB*. Daarnaast kunnen docenten workshops 'op maat' aanvragen onder andere over: *Information and academic skills en financial databases*. De informatiespecialisten van de UB en het International Institute of Social Studies (ISS) verzorgden in 2023 in totaal 47 reguliere en maatwerk workshops.

Ontmoetingsplaats en studentenwelzijn

De UB is voor studenten ook een plek voor sociale ontmoeting en ontspanning. Ze kunnen er met een kopje koffie relaxen in de loungestoelen. Vooral de massagestoelen en de 'Mindfulness' meditatiecabine zijn populair. De UB biedt studenten eveneens een collectie zelfhulpboeken om hen te ondersteunen bij hun persoonlijke en professionele groei. En in het Rotterdamsch LeesKabinet kunnen ze terecht voor romans uit de hele wereld.

Feedback en Verbeteringen

Uit het klanttevredenheidsonderzoek van februari 2023, blijkt dat studenten de UB positief beoordelen. Maar er waren ook verbeterpunten. Zo vonden studenten bijvoorbeeld dat de UB in het weekend langer open zou moeten zijn, en dat de

schoonmaak van de toiletten en de kwaliteit van het meubilair beter kan. We zijn zoveel mogelijk aan de slag gegaan met de verbeterpunten uit het onderzoek; en we gaan hier in 2024 mee verder. Zo blijft bijvoorbeeld betere schoonmaak een aandachtspunt.

In 2023 heeft de UB de volgende verbeteringen doorgevoerd.

- In mei en juni 2023 deden we een pilot met langere openingstijden. De bibliotheek was in die maanden elke dag van 8:00 tot 24:00 uur open. Op basis van de uitkomsten van de pilot zijn nieuwe openingstijden vastgesteld die op 6 april 2024 ingingen. De UB is nu van maandag tot en met vrijdag open van 08:00 tot 23:00 uur en in het weekend van 09:00 tot 23:00 uur.
- Aangevraagde boeken kunnen nu ook in het weekend (mits voor 10.00 uur aangevraagd) dezelfde dag nog opgehaald worden.
- Samen met de dienst Real Estate & Facilities zijn we gestart met het vernieuwen van de stoelen en het tapijt. Dit project wordt in 2024 afgerond.

Verbetering toegankelijkheid gebouw en collecties

In 2023 zetten we de eerste stappen om de toegankelijkheid van het gebouw en de collecties te verbeteren. Zo installeerden we bijvoorbeeld automatische deuropeners. Voor studenten met een visuele beperking schaften we transparante vellen aan (deze zorgen voor een minder fel contrast en betere leesbaarheid) en leeslinealen, en op een studieplek is Dolphin SuperNova geïnstalleerd.

User Experience (UX)-onderzoek

Om onze dienstverlening verder te verbeteren, organiseren we focusgroepen en ontmoetingen met studenten, zoals koffiemomenten bij de ISS-bibliotheek. Ook doen we User Experience (UX)-onderzoek in de vorm van korte interviews met studenten. We vragen dan naar hun ervaringen bij het gebruik van onze diensten en activiteiten en hoe we deze kunnen verbeteren. Op basis van de wensen en behoeften van studenten, verbeteren we onze diensten waar mogelijk.

Education Support voor docenten

De Universiteitsbibliotheek (UB) biedt tools en diensten aan om EUR-docenten te ondersteunen. Voorbeelden hiervan zijn de Leermiddelenrepository (LMR), open leermiddelen (Open Educational Resources, of OER), workshops en auteursrecht ondersteuning. In 2023 hebben we een diversity scan afgerond en de nieuwe Easy Access Agreement II geïmplementeerd.

Diversity scan van lesmateriaal

Om bij te dragen aan het streven van de EUR om de diversiteit in het curriculum te vergroten, wilde de UB inzicht krijgen in de diversiteit van de auteurs van het lesmateriaal dat binnen de EUR wordt voorgeschreven. Daarbij keken we naar de factoren gender en de representatie van het Globale Noorden en het Globale Zuiden.

In de diversity scan van 2023 beoordeelden we 1.000 stukken lesmateriaal die in de LMR zijn ondergebracht, samen goed voor 1.600 auteurs. Het rapport dat hieruit voortkwam, belicht de volgende factoren: gender, geboorteregio, geboorteplaats en etnische achtergrond van de auteurs. Het rapport is gepubliceerd op de UB-website en gedeeld tijdens de EUR Share Your Knowledge-week. Daarnaast deelden we een samenvatting van het rapport met iedere faculteit, toegespitst op de diversiteit van het lesmateriaal van die faculteit. Het blijkt dat de meerderheid van het lesmateriaal is geschreven door mannen (69%) en door onderzoekers verbonden aan instituten in Europa en Noord-Amerika (94%). Deze indicatoren verschillen per faculteit, waarbij sommige faculteiten lesmateriaal hebben met een meer gelijkwaardige genderbalans of met meer geografische variatie. Een voorbeeld daarvan is het International Institute of Social Studies (ISS) met 53% mannelijke auteurs bij het onderzochte lesmateriaal in de steekproef.

In samenwerking met andere Nederlandse universiteitsbibliotheeken zoeken we manieren om makkelijker gepast lesmateriaal te vinden dat geschreven is door auteurs uit het Globale Zuiden. Het onderzoek leidde tot gesprekken met de faculteiten over manieren om het lesmateriaal diverser te maken.

Leermiddelenrepository

De UB biedt docenten met de Leermiddelenrepository (LMR) een hulpmiddel om de kosten te beheersen die voortkomen uit het hergebruik van fragmenten uit gepubliceerde werken in lesmateriaal. De zeven faculteiten van de EUR, het Erasmus MC, het International Institute of Social Studies, en Erasmus University College gebruiken de LMR om lesmateriaal onder te brengen, dat vervolgens wordt gekoppeld aan het overzicht van studiemateriaal in Canvas LMS.

Het voornaamste doel in 2023 was om de voorziening van lesmateriaal te blijven ondersteunen en tegelijkertijd de aanpassingen door te voeren die in de Easy Access-regeling 2023 bepaald zijn voor Nederlandse universiteiten. Hergebruik voor onderwijsdoeleinden van fragmenten uit wetenschappelijke publicaties zoals boeken en tijdschriftartikelen, wordt gereguleerd binnen de Easy Access-regeling. De aangesloten universiteiten zijn een afkoopregeling overeengekomen met de

Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (UvO) om de kosten te dekken voor copyright en reproductie.

Veranderingen aan de Easy Access-regeling

In 2023 vond de overgang plaats van de Easy Access-regeling (EAR I) naar de Easy Access-regeling 2023 (EAR II) voor Nederlandse universiteiten. Waar EAR I een academisch jaar besloeg is voor EAR II het kalenderjaar relevant. Tevens vond er een belangrijke wijziging plaats met betrekking tot de lengte van de fragmenten. Met ingang van EAR II is de maximale lengte van een fragment gereduceerd van 50 naar 40 pagina's (of van 25% naar 20% van het hele boek). De limiet van 40 pagina's is ook van toepassing op artikelen.

Aanpassingsperiode

Per 1 januari 2023 is EAR II ingevoerd. Aangezien dit halverwege het academische jaar 2022-2023 plaatsvond, hadden de faculteiten tijd nodig om het reeds gebruikte lesmateriaal aan te passen, voornamelijk vanwege de limiet van 40 pagina's. In maart 2023 heeft de Universiteitsbibliotheek, samen met andere partijen die bij EAR II zijn aangesloten, overlegd met de UvO. We vroegen om een aanpassingsperiode voor de faculteiten, zodat zij konden controleren of de limiet werd overschreden. Daaruit is overeengekomen dat de nieuwe limiet van 40 pagina's geldt vanaf het academische jaar 2024-2025.

Communicatie

De faculty liaisons van de UB communiceerden direct met de faculteiten over de veranderingen die EAR II teweegbracht en boden overzichten van de materialen die niet voldoen aan de nieuwe eisen. De LMR-support van de UB heeft alle key users bij de faculteiten ingelicht over de nieuwe eisen en heeft ook nieuwe gebruikershandleidingen geleverd. Daarnaast zijn de algemene gebruikershandleiding en de UB-webpagina's aangepast met betrekking tot het LMR en de EUR Course Literature Tool.

Gewijzigde meldingen en dashboard voor key users

Wijzigingen aangebracht door de LMR-specialist van de UB:

- Een waarschuwing melding wordt getoond bij onderwijsmateriaal van meer dan 40 pagina's.
- Key users kunnen een dashboard gebruiken om het lesmateriaal te beheren, waarbij ze direct zien of de 40 pagina-limiet wordt overschreden.

Eind mei 2023 deelden we het dashboard met key users bij de faculteiten, zodat zij lesmateriaal waar nodig konden inkorten of vervangen voordat het academisch jaar 2023-2024 van start ging. Door dit tijdig handelen vanuit de UB en door de inzet van docenten, coördinatoren en tutors om het lesmateriaal waar nodig te wijzigen, is de invoer van EAR II zonder grote problemen verlopen. Slechts twee van de 11.406 wetenschappelijke artikelen (0,0175%) die in LMR zijn geplaatst in 2023 overschreden de paginalimiet. Voor boek-hoofdstukken lag dit iets hoger: 24 van de 4.523 hoofdstukken (0,5306%) overschreden de limiet van 40 pagina's.

Easy Access-regeling 2023 (wo)

Auteursrecht aan uw universiteit

Uw universiteit maakt gebruik van de Easy Access-regeling (wo) van Stichting UvO. Met deze afkoopregeling is het (her)gebruiken van auteursrechtelijk beschermd materiaal eenvoudiger dan ooit.

Lees hier alle voorwaarden.

Looptijd: 1-1-2023 t/m 31-12-2025

40 pagina's

U kunt publicaties (t/m 40 pagina's) vrij gebruiken in uw onderwijs. Voorwaarde is dat dit niet meer dan 20% van de oorspronkelijke publicatie is. Dat kunnen hoofdstukken zijn, artikelen uit tijdschriften, kranten, knipsels, e.d.

Afbeeldingen

Er is geen maximum voor afbeeldingen in publicaties of in presentaties (PowerPoint, Prezi, e.d.). Wel zijn er twee voorwaarden: maximaal 10 werken van dezelfde maker en niet meer dan 25 afbeeldingen uit hetzelfde werk.

Papier én digitaal

Hoe het materiaal beschikbaar wordt gemaakt is niet van belang. Papieren readers of elektronische leeromgevingen (zoals Teams of Blackboard): dit valt allemaal onder de regeling.

40+ pagina's?

Aanvullende toestemming

Meer dan 40 pagina's - of meer dan 20% van een werk - hergebruiken? Dat kan ook. Informeer bij het Auteursrechten Informatiepunt (AIP) aan uw universiteit.

Vuistregels:

- Vermeld altijd de bron
- Direct linken heeft de voorkeur
- Ter toelichting van het onderwijs
- Open Access-content is altijd goed
- Kies altijd voor een legale bron

Zo zorgen we er samen voor dat auteursrechtelijk beschermd materiaal wordt gebruikt zoals is bedoeld.

Voor meer informatie zie
www.stichting-uvo.nl

Infographic design: De Animatier

Research support

De Universiteitsbibliotheek ondersteunt onderzoekers met een breed scala aan diensten en tools. Onze experts helpen onder meer bij Open Access publiceren, research data management, literatuur zoeken, auteursrecht en het vergroten van onderzoeksimpact. In 2023 versterkten we de samenwerking met andere EUR-diensten om zo de ondersteuning aan onderzoekers te verbeteren. Daarnaast boden we de gebruikelijke diensten en voerden we waar mogelijk verbeteringen in onze diensten door.

Publiceren van data, artikelen en boeken

EUR-onderzoekers konden in 2023 weer Open Access publiceren via het Erasmus Diamond Open Access Fund en via het Open Access book fonds. Het auteursrechtinformatiepunt ondersteunde onderzoekers met auteursrechtelijke kwesties in onderzoek.

Verbeteringen in Research Information System Pure

We hebben in 2023 bijna 7.000 nieuwe EUR-publicaties toegevoegd aan het Research Information System Pure, daarvan is 76 procent Open Access. Op basis van de wensen van de faculteiten stelden we een roadmap op voor het verder ontwikkelen van Pure. In 2023 voerden we verbeteringen door op het gebied van: datakwaliteit, vindbaarheid, rapportages, compliance en dienstverlening aan de gebruikers.

Meer datasets gepubliceerd

Het aantal in de Erasmus Data Repository gepubliceerde datasets nam in 2023 flink toe. Door het inzetten van Data Monitor zijn ook de datasets die door EUR-onderzoekers zijn gepubliceerd in andere repositories (waar ook ter wereld) nu automatisch vindbaar in Pure.

Datacuratie en data-analyse

In 2023 zijn we gestart met een service voor datacuratie en hands-on support voor onderzoekers die onderzoekdata willen publiceren. Ook organiseerden we introductiesessies Python voor onderzoekers. In het Future Library Lab ontwikkelt de UB

innovatieve onderzoeksmethoden, die gebruik maken van AI en Machine Learning en de eigen EUR content en open publicaties.

ORCID Quick Scan

We lanceerden in 2023 de ORCID Quick Scan. Onderzoekers kunnen nu hun ORCID ID naar de UB sturen en krijgen dan een persoonlijk advies over hoe ze hun ORCID record kunnen aanvullen of verbeteren.

Promotie Research Support en Open Science

In 2023 waren we veelvuldig aanwezig bij facultaire en EUR-brede evenementen, zoals workshops en lezingen, om onze Research Support diensten te promoten en onderzoekers te informeren over Open Science.

Samenwerking met andere EUR-diensten

De UB werkt steeds nauwer samen met andere EUR-diensten, zoals Erasmus Digitalisation & Information Services (EDIS), Erasmus Research Services (ERS) en Marketing & Communication (M&C) om de ondersteuning aan onderzoekers te verbeteren. In 2024 starten we samen met EDIS en ERS officieel met het Digital Competence Center. In het DCC gaan we samenwerken aan dienstverlening die nog beter aansluit op de vragen en behoeften van onderzoekers. Om de informatie over de diensten die de verschillende EUR-diensten aan onderzoekers bieden beter vindbaar en doorzoekbaar te maken, komt er in 2024 een EUR-breed Research Support Portal. De UB levert een belangrijke bijdrage aan dit portal.

Collecties en het Rotterdamsch Leeskabinet

De Universiteitsbibliotheek (UB) zorgt ervoor dat onderzoekers, docenten en studenten toegang hebben tot relevante en actuele content voor hun onderzoek en onderwijs. In afstemming met de onderzoekers en docenten in de faculteiten acquireren we de benodigde bronnen. Van e-journals, e-books en databases tot en met gedrukte boeken. De UB maakt deze bronnen daarna vindbaar en toegankelijk via sEURch, Google Scholar en de Lean Library Plug-in. In 2023 waren er voor de EUR-gemeenschap 121.593 e-journals en 936.301 e-books 24/7 online beschikbaar. We voegden 3.408 papieren boeken toe aan de open opstelling.

Vindbaar maken EUR-onderzoeksresultaten

De UB maakt ook de resultaten van het EUR-onderzoek en -onderwijs, zoals publicaties en datasets, breed toegankelijk. We maken deze Open Access en zorgen bijvoorbeeld voor een koppeling tussen Pure en the Netherlands Research Portal. In 2023 maakten we via Pure 6.882 publicaties van EUR-wetenschappers beschikbaar.

Vindbaar en bruikbaar maken bijzondere collecties

De UB beheert de bijzondere collecties en maakt deze beter vindbaar en bruikbaar door ze te metadateren en in de catalogus op te nemen. Onder de bijzondere collecties vallen onder andere literaire werken, de boeken in de magazijnen, de archieven, de onderzoekcollecties (de Historisch Didactische Collectie en de Collectie Patiënten-ervaringsverhalen) en de erfgoedcollecties.

Erfgoedcollecties

De erfgoedcollecties omvatten oude drukken, het archief van Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen en de academische erfgoedcollecties. Om de erfgoedcollecties beter vindbaar en bruikbaar te maken, werkten we in 2023 aan het metadateren van de collecties en het *clearen* van auteursrechten. We vragen dan aan de auteursrechthebbenden toestemming om de collectie voor het publiek digitaal beschikbaar en toegankelijk te maken. De volgende stap is het digitaliseren van de erfgoedcollecties en het presenteren van de erfgoedcollecties via een voor het brede publiek toegankelijke website. Door online presentaties en activiteiten, zoals tentoonstellingen, kunnen we de rijke geschiedenis van onze universiteit inzichtelijk maken via historische foto's en documentair erfgoed.

Conservering en restauratie

Om de kwetsbare bijzondere collecties te behouden voor toekomstige generaties zijn goede conservering en restauratie nodig. We inventariseerden in 2023 (en gaan hier in 2024 mee verder) welke behoudswerkzaamheden nodig zijn. We begonnen met de specialistische restauraties en het opnieuw verpakken van de collecties. Daarnaast startten we met het stofvrij en schoonmaken van alle boeken in de magazijnen.

Rotterdamsch Leeskabinet

Samen met het Rotterdamsch Leeskabinet schaft de UB elk jaar hedendaagse literatuur aan, waar studenten goed gebruik van maken. Deze literatuurcollectie draagt bij aan de academische ontwikkeling van studenten. Voor buitenlandse studenten bieden we de collectie Reading Without Borders aan. Deze bevat naar het Engels vertaalde literatuur uit de hele wereld, en biedt studenten zo ook de kans te leren over andere culturen.

Controversiële boeken

In 2023 stelden we een collectie samen van de boeken die in het jaar 2022 het meest ter discussie stonden. De bibliotheek benadrukt hiermee het belang van de vrijheid van meningsuiting en vrijheid van informatie, zelfs wanneer het gaat om ideeën die sommigen beschouwen als onpopulair of onorthodox.

Maatschappelijke rol en publieksactiviteiten

De Universiteitsbibliotheek (UB) is er voor studenten, medewerkers, én alle andere geïnteresseerden. In alle drie de bibliotheken - Woudestein, het Rotterdamsch Leeskabinet (RLK) en de IIS-Bibliotheek te Den Haag – zijn bezoekers welkom. Zij kunnen daar gedrukte boeken inzien en lenen en de online collecties raadplegen. Daarnaast organiseert het RLK literaire en culturele activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn.

Via de UB-website en socialemediakanalen brengen we onze rijke collecties en activiteiten onder de aandacht bij studenten, medewerkers en het brede publiek.

Lezingen, schrijversinterviews en boekclubs

Het RLK en de UB organiseerden in 2023 weer enkele tientallen publieksactiviteiten. Er waren lezingen, schrijversinterviews, en boekclubbijeenkomsten voor de RLK-leden en voor studenten. De lezing van schrijver Nino Haratischwili over haar boek *Het schaarse licht* en van schrijver Tommy Wieringa over zijn boek *Nirwana* trokken veel publiek van binnen én buiten de EUR. Er kwamen zo'n 150 bezoekers per lezing. Voor deze en andere lezingen werkte het RLK samen met Rotterdamse boekhandels en literaire organisaties.

Podcast-serie 'Bookmarks & Dog Ears'

We maakten ook een serie podcasts getiteld 'Bookmarks & Dog Ears', waarin hoogleraren en studenten vertellen over hun 'leesliefde'. De gasten namen hun favoriete boeken mee en legden uit waarom deze voor hen van bijzondere betekenis zijn. En in antwoord op de vraag "Waar doe jij het het liefst?" waarmee elk podcast start, vertelden ze op welke plek ze het liefst lezen.

Surinaamse poëzie

Samen met het Taalmuseum, Theater Zuidplein en het RLK organiseerden we 'Powema Boto', een middag gewijd aan Surinaamse poëzie. Dit evenement trok ook veel mensen uit de Surinaamse gemeenschap in Rotterdam.

Tentoonstellingen

In 2023 maakten we drie tentoonstellingen met materialen uit de bibliotheekcollecties, soms aangevuld met objecten uit andere collecties. Van deze tentoonstellingen maakten we ook online versies.

'Erasmus: the man, the myth, the legend, the university'

In de studiezaal en online presenteerden we 'Erasmus: the man, the myth, the legend, the university'. Aan de hand van vier thema's gaf deze tentoonstelling inzicht in het leven van Erasmus; en in hoe de universiteit en de stad zich door de eeuwen heen tot hem verhouden. De tentoonstelling, een samenwerking met Erasmus School of Philosophy en de Bibliotheek Rotterdam, werd samengesteld met objecten uit de collecties van de UB, het RLK en de Erasmus Collectie van de Bibliotheek Rotterdam.

'Associate! EUR student communities'

De online en vitrinetentoonstelling 'Associate! EUR student communities' vertelde aan de hand van objecten van verschillende verenigingen het verhaal van het EUR-studentenleven.

'De poëzie van het Rotterdamsch Leeskabinet'

De online en vitrinetentoonstelling 'De poëzie van het Rotterdamsch Leeskabinet' toonde een selectie uit de meer dan tienduizend poëziebundels van het RLK.

Leestafels en thematafels

Samen met het RLK zet de UB zich in om studenten te enthousiasmeren om meer te lezen. Via leestafels brengen we boeken uit de collecties onder de aandacht. In 2023 maakten we ook 'thematafels' over diverse onderwerpen. Op Internationale Vrouwendag (8 maart) presenteerde de UB een leeslijst met boeken die de prestaties van vrouwen vieren, problemen belichten of de weg vooruitwijzen.

Boek De levende bibliotheek

Een team van medewerkers uit de hele UB heeft in 2023 hard gewerkt aan het boek *De levende bibliotheek* dat in 2024 is uitgekomen. Het boek belicht de unieke UB- en RLK-objecten, het academisch erfgoed en hun verhalen; en laat zien hoe de UB een plek is voor studenten, medewerkers, Rotterdammers en literatuur- en cultuurliefhebbers. Daarnaast besteedt het boek aandacht aan maatschappelijk relevante collecties over vrouwenemancipatie, koloniale geschiedenis en wereldburgerschap en kijkt kritisch naar de historische context van die collecties.

World Library and Information Congress

De UB was medeorganisator van het succesvolle World Library and Information Congress (WLIC) van de International Federation of Library Associations. Het RLK organiseerde daarbij samen met andere Rotterdamse bibliotheken een presentatie 'Rotterdam Boekenstad' in de hal van Ahoy.

Cybersecurity

Het Research Information System Pure, beheerd door de Universiteitsbibliotheek (UB), was één van de elf EUR-breed gebruikte applicaties die door een extern bureau werden geaudit (Duijnborgh Audit BV). De audit werd gedaan met het SURFaudit Toetsingskader Informatiebeveiliging. Dit beschrijft de eisen waaraan een instelling moet voldoen om een bepaald volwassenheidsniveau te behalen. De Nederlandse hoger onderwijsinstellingen streven naar een volwassenheidsniveau van gemiddeld 3 (op een schaal van 5) voor het hele SURFaudit Toetsingskader.

Nulmeting door de UB

Begin 2023 voerde de Universiteitsbibliotheek eerst samen met medewerkers van KPMG een nulmeting uit aan de hand van de 69 in het SURFaudit Toetsingskader beschreven beheersmaatregelen (controls). Deze controls bestrijken diverse domeinen, zoals governance, risicobeheersing, gegevensbeheer, configuratiebeheer, incidentbeheer, wijzigingsbeheer, identiteitsbeheer, etc. De nulmeting gaf de UB inzicht in welke verbeteringen nog nodig waren om volwassenheidsniveau 3 te bereiken.

Doorvoeren verbeteringen

Na de nulmeting startte de Universiteitsbibliotheek met het doorvoeren van de verbeteringen die nodig waren voor een gemiddeld volwassenheidsniveau van 3 of hoger. Hierbij kreeg de UB ondersteuning van SURF en van interne medewerkers zoals de information security officers van Erasmus Digitalisation & Information Services.

Beschrijven controls

Voor elke control brachten we het in Pure (en/of in de overkoepelende systemen en processen) gehanteerde proces in kaart en beschreven we het. Dit zijn voorbeelden van beheersmaatregelen die beschreven werden:

- Wie krijgt er toegang en hoe komt de toegang tot stand?
- Hoe vindt er functiescheiding plaats?
- Wat is de afhankelijkheid van individuen?
- Hoe worden incidenten geëscaleerd?
- Is er een bedrijfscontinuïteitsplanning?

Al deze informatie is verwerkt in een wiki in de softwareapplicatie Confluence. Waar nodig heeft de UB de processen aangescherpt of aangepast om te voldoen aan minimaal volwassenheidsniveau 3 van het Toetsingskader.

Voorbeelden van de aanscherpingen en aanpassingen die we maakten zijn:

- Het verduidelijken van overzichten van rollen en rechten;
- Strengere controles op handmatig aangemaakte gebruikers; en
- Duidelijkere communicatie en afspraken rondom het Service Level Agreement met de leverancier.

Gesprekken met externe auditors

Het EUR-brede auditproject Informatiebeveiliging werd afgesloten met twee gesprekken met de externe auditor. Hierin bespraken we bepaalde processen binnen en rondom Pure en beantwoordden we vragen van de externe auditor. Na deze gesprekken heeft de UB sommige controls in Pure nog wat verder aangescherpt.

Volwassenheidsniveau 3.1 voor gehele EUR

Het eindrapport van de EUR-brede audit Informatiebeveiliging geeft een overzicht van de volwassenheidsscore voor elk van de elf getoetste applicaties, en de volwassenheidsscore voor de gehele EUR. De EUR als geheel scoorde in 2023 volwassenheidsniveau 3.1. Het eindrapport bevat ook aanbevelingen om bepaalde controls voor Pure in de toekomst naar een hoger volwassenheidsniveau te krijgen.

Op basis van de uitkomsten en aanbevelingen in het eindrapport gaat de Universiteitsbibliotheek – waar mogelijk – verdere maatregelen nemen om de effectiviteit van informatiebeveiliging in de UB te verbeteren en zo te komen tot een hoger volwassenheidsniveau.

Goede documentatie

Het audittraject heeft ervoor gezorgd dat de informatievoorziening in de UB nu goed gedocumenteerd is. Deze documentatie kan dienen als raamwerk voor andere UB-software systemen en andere UB-software systemen die de externe audit moeten gaan doorlopen.

“In de E&E-Scan scoren we goed op autonomie, erkenning en duidelijkheid”

Een interview met Jeanine Blaauw en Lucinda Jones

De Universiteitsbibliotheek (UB) streeft naar een veilige, inclusieve werkomgeving, waarin medewerkers zich goed kunnen ontwikkelen. Hoe heeft de UB hier in 2023 aan gewerkt en wat heeft dat opgeleverd?

Lucinda Jones, UB-directeur, en Jeanine Blaauw, HR-business partner bij de UB, geven een inkijkje.

De EUR nodigt alle medewerkers elk jaar uit om mee te doen aan de Engagement & Enablement Scan (E&E-Scan). “Begin 2024 vulde 69% van de UB-medewerkers de scan (over 2023) in,” vertelt Jeanine, die sinds eind 2023 interim voor de UB werkt. “Dit is in vergelijking met de faculteiten en andere diensten een hele goede score. EUR-breed is de respons 47%. En de UB scoort op alle onderdelen van de Engagement & Enablement Scan (E&E-Scan) hoger dan het EUR-gemiddelde! Ik zie dat leidinggevend hun medewerkers stimuleren de scan in te vullen en zich uit te spreken. Ook de ‘net promotor score’ van de UB is hoog: 7,7. Deze score geeft aan in hoeverre jij je werkgever zou aanbevelen bij anderen.”

Autonomy, Recognition & Appraisal en Clarity

De UB scoort vooral goed op: Autonomy, Recognition & Appraisal en Clarity. “Autonomie betreft de mate van vrijheid die je hebt om je werk in te richten zoals je zelf wil. Helderheid gaat over of het duidelijk is wat van je verwacht wordt in je functie. En bij Recognition draait het om de vraag of medewerkers het gevoel hebben dat hun unieke talenten worden gewaardeerd.”

Nauwe verbinding tussen leidinggevend en medewerkers

Jeanine ziet een sterke verbinding tussen leidinggevend en medewerkers bij de UB en de E&E-scan laat een positieve ontwikkeling in leiderschap zien: “Leidinggevend hebben goed oog voor de noden van individuele medewerkers. En ze zijn beschikbaar als er problemen zijn, zo blijkt ook uit de E&E-scan. Alles wat we in het Management Team (MT) bespreken, wordt open gepubliceerd - voor zover de privacy dat toelaat natuurlijk. Dit zorgt voor veiligheid en duidelijkheid. Er is een transparante cultuur. Het MT

betreft medewerkers goed bij het opstellen van de strategie en het Jaarplan; dat zorgt voor een gemeenschappelijk doel. En ik zie dat het MT zich inzet voor het realiseren van meer verbinding tussen de teams met team-overstijgende projecten.”

Veilige werkomgeving

De UB heeft een gecertificeerde vertrouwenspersoon die ook het onboarden van medewerkers verzorgt. Jeanine: “De vertrouwenspersoon legt twee keer per jaar tijdens kennislunches uit wat je kunt doen als je je onveilig voelt; hoe en waar binnen de universiteit je dan melding kunt doen en hulp kunt zoeken. De UB-vertrouwenspersoon heeft in 2023 een uitleg gegeven van haar taak en rol bij elke afdeling en elk team.” Lucinda: “Daarnaast zijn er in de bibliotheek stewards om een oogje in het zeil te houden voor de collega’s achter de frontdesk. Er heerst een open sfeer in de UB: we waarderen feedback, en we vragen medewerkers om elkaar feedback te geven.”

Ruimte voor verbetering

De E&E-Scan laat ook zien dat er nog ruimte is voor verbetering. Zo verdient de work-life balans aandacht, observeert Jeanine. “Die score kan zowel bij de UB als EUR-breed beter.” Lucinda: “Dit punt heeft continu de aandacht van het MT in bila’s, teamoverleggen en afdelingsoverleggen. We kijken samen met de medewerkers hoe we dit kunnen verbeteren, en starten op basis daarvan verbetertrajecten.”

Persoonlijke ontwikkeling

Verder blijkt uit de E&E-scan dat UB-medewerkers de loopbaanmogelijkheden niet zo duidelijk vinden. “Dit gaat over of het duidelijk is hoe ze door kunnen groeien.

Veel UB-medewerkers hebben 'weet ik niet' geantwoord. Dat kan komen doordat UB-medewerkers veelal heel specialistische functies hebben. Maar ze vinden wel dat ze genoeg kansen krijgen om zich te ontwikkelen." De leidinggevenden besteden veel aandacht aan de mogelijkheden tot persoonlijke ontwikkeling, vertelt Lucinda. "Ze nodigen medewerkers uit om aan te geven waarin en hoe ze zich verder willen ontwikkelen, en kijken vervolgens welke mogelijkheden er zijn. Dat kan variëren van stage lopen en het volgen van opleiding, trainingen, cursussen tot en met het bezoeken van congressen." Eind 2023 besloot de UB deel te nemen aan een nieuwe ontwikkelcyclus. "Deze werkwijze richt zich op talentontwikkeling in plaats van beoordeling. De UB wil hierin vooroplopen," benadrukt Lucinda.

Intern en extern kennis delen

De klassieke bibliotheekopleiding bestaat niet meer, dus nieuwe medewerkers hebben meestal geen bibliotheekopleiding. "We zorgen er daarom voor dat medewerkers van elkaar kunnen leren," zegt Lucinda. "Nieuwe medewerkers krijgen een buddy die hen inwerkt en bij wie ze terecht kunnen met vragen. Daarnaast delen we kennis in de Library Lunch Meetings. En onze medewerkers wisselen kennis uit via (inter)nationale netwerken."

Diversiteit en inclusie

"De medewerkers van de UB komen uit diverse landen en hebben verschillende

leeftijden en achtergronden," zegt Lucinda. "We vinden het belangrijk dat de UB een inclusieve organisatie is. We zijn de enige dienst van de EUR waarbij je anoniem kunt solliciteren." Jeanine: "De EUR heeft centraal beleid voor inclusie en diversiteit. Elke dienst kan daaraan op eigen manier invulling geven. Het valt mij op dat de UB dit erg goed doet. De EUR heeft in 2022 een nieuw digitaal systeem voor het sollicitatieproces geïmplementeerd. Daarmee is anoniem solliciteren niet mogelijk. De UB heeft gevraagd om dit toch mogelijk te maken binnen het systeem, maar de leverancier biedt die mogelijkheid nog niet. Zolang anoniem solliciteren niet mogelijk is in dit digitale systeem gaat de UB hier niet mee werken. De UB vindt inclusie belangrijker dan het gemak dat het systeem biedt. En de UB is een van de diensten die de meeste participatiemedewerkers heeft."

Diverse en waardevolle perspectieven

"De UB werkt verder met trainees en biedt mensen die zijn opgeleid in een ander werkveld ook de kans om bij de UB te komen werken," stelt Lucinda tot slot. "In 2023 werkten er twee trainees bij onze afdeling Collecties. Zij maken deel uit van het LDE-traineeship voor net afgestudeerde young professionals dat de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus bieden als onderdeel van hun samenwerkingsverband. De diversiteit aan medewerkers, zorgt voor diverse en waardevolle perspectieven, en uit onderzoek blijkt dat dit leidt tot betere besluiten en beter beleid."

UB-medewerker Nicky van Oosten (midden) nadat hij de Professional Services Award in ontvangst heeft genomen op 27 juni 2023, omringd door enkele UB-collega's.

UB in cijfers

Gebruik	2023*	2022	2021	2020	2019	2018
Downloads full-text tijdschriften	4.740.852	4.750.000	4.800.000	4.200.000	4.200.000	4.600.000
Uitleningen**	20.240	19.000	16.000	17.500	33.000	36.000
Workshops, trainingen	136	250	225	105	190	100
Studieplekken	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

* Downloads e-books: 488.458 (2022: 389.409) totaal digitale collectie: 5.229.310 (2022: 5.139.942)

** UB + ISS + RLK + EUC

Collectie	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Boeken- en tijdschriftenbezit in banden	914.064*	870.000	907.000	922.000	900.000	990.000
Gedrukte tijdschriften	74**	75	156	185	208	466
Online tijdschriften	128.639	118.000	90.000	85.000	75.000	75.000
E-books	447.090**	450.000	542.000	460.000	370.000	340.000

* UB + ISS + RLK

** Alleen UB (betaald en gratis)

*** Cijfer betreft e-books licenties; totaal beschikbaar 970.819 (het totaalcijfer is beschikbaar van 2022 en was in 2022 833.653)

Bedrijf*	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Budget totaal	14.551.000	13.000.000	12.600.000	12.600.000	12.000.000	11.500.000
<i>Waarvan: budget collectie</i>	<i>6.271.000</i>	<i>5.650.000</i>	<i>5.700.000</i>	<i>5.700.000</i>	<i>5.400.000</i>	<i>5.200.000</i>
Aantal m ² UB (bibliotheekgebouw)	9.240	9.240	9.240	9.240	9.240	9.240
Openingsuren per week	102	102	102	102	102	102
Aantal medewerkers (FTE)	68,26	65	70	69	64	62
Aantal bibliotheeklocaties	3	3	3	3	3	4

* Peildata: 31 december

Erasmus University Library

Building B | Campus Woudestein
Burgemeester Oudlaan 50
3062 PA Rotterdam, The Netherlands

T+31 10 408 1198

www.eur.nl/library